

El PSC serà titllat d'incoherent des de fora del seu partit –ICV-EUiA– i des de sectors crítics del partit

lació Catalunya-Espanya (sense entrar en partits: unionistes, independentistes, federalistes i confederalistes) pot oferir als catalans.

L'independentisme pot despertar dubtes sobre la viabilitat econòmica d'un nou estat però no sobre l'objectiu final: un estat independent.

L'unionisme no federalista hauria d'aclarir si l'actual *statu quo* és etern o, fins i tot, retràtil, ja que el projecte d'Estat espanyol del mateix PP no amaga certes intencions involucionistes.

Però sobretot el federalisme i el confederalisme haurien de tenir un projecte clar, amb algun suport a Espanya, i, per tant, realitzable.

La qüestió és que la victòria d'un sí però no (sí a un estat però no a la independència) tampoc no garantiria que l'Estat espanyol es dignés permetre una reestructuració federal o confederal de l'estat per donar resposta a aquest desig expressat a la consulta. Menys encara quan el partit espanyol que es vanta de projecte federal, el PSOE –i a Catalunya, el PSC–, nega l'opció de celebrar la consulta i deixar que els catalans optin per aquest "estat no independent" –possiblement federat– que ells mateixos diuen defensar.

D'aquí al 9 de novembre s'haurien de dibuixar els escenaris possibles per a l'endemà de la consulta.

El 9 de novembre encara no hauran passat dos mesos després del referèndum d'Escòcia

Si el federalisme del PSC –i el PSOE– no es defineix i concreta, el partit dels socialistes podria sortir encara més malparat del que vaticinen algunes enquestes. D'una banda, perquè els seus rivals d'Iniciativa els acusaran d'incoherència amb el dret a decidir i el federalisme. D'altra banda, perquè diversos moviments interns ja malden per aquest moviment a favor de la consulta. A l'Avançem de Joan Ignasi Elena i l'Agrupament Socialista d'Àngel Ros i Marina Geli, s'ha sumat ara Socialisme, Catalunya i Llibertat, que lidera Toni Comín i agrupa gent vinguda de grups crítics constituïts abans de l'últim congrés del PSC, com ara l'ex-alcalde de Campdevàrol Núria López Rodríguez.

La data. L'elecció del 9 de novembre com a data per a celebrar la consulta sobta perquè no fa cas de l'informe del Consell Assessor per a la Transició Nacional-CATN (vegeu entrevista amb Ferran Requejo en aquesta pàgina). El 18 de setembre se celebrarà a Escòcia un referèndum d'independència, aquest sí, pactat amb el Regne Unit, vinculant i definitiu. El CATN havia aconsellat que la consulta catalana se celebrés abans d'aquesta data o es distanciés uns dos mesos i mig per evitar interferències –tant en un sentit com en un altre.

La tria del 9 de novembre coincideix amb el vint-i-cinquè aniversari de la caiguda del mur de Berlín, però no té cap altra significació aparent i els partits no han explicat encara el perquè de la tria.

Al contrari del que semblava fa dues setmanes, la data i la pregunta han estat elegides abans que no la via preferida per formular la petició sobre la consulta al govern espanyol. Ja s'havia anunciat als quatre vents –tot i que no oficialment– que el Parlament de Catalunya votaria el 4 de desembre la petició al govern espanyol perquè transferís la competència per a convocar referèndums mitjançant la via de l'article 150.2 de la Constitució. Aquesta data es va posposar; segurament es votarà a mitjan gener i, en canvi, data i pregunta han arribat abans de Nadal, els Innocents o Reis.

Potser perquè la via és més complexa que la formulació de la data i la pregunta.

Àlex Milian

Què us sembla que la pregunta sigui en forma d'arbre?

—La pregunta és com la que havíem recomanat des del Consell Assessor per a la Transició Nacional, en el sentit que es preguntés clarament sobre la independència, sobretot perquè és molt important de cara a la comunitat internacional, però articulada en dues preguntes. Això introdueix una mica més de complexitat, sobretot a l'escrutini, però tampoc una gran complexitat. I potser té un avantatge sobre la pregunta directa, com és l'escocesa, i és que permet quantificar no sols quants estan a favor de la independència –que és el que realment es pregunta– sinó també quants estan en contra de l'*statu quo* i a favor d'un estat –per tant volen més autogovern, reconeixement nacional, etc.

—Penseu que aquest model de pregunta s'ha triat per por o per fer-la més inclusiva?

—Crec que ha estat inclusiva. Crec que és important que el màxim nombre de partits estigui a favor d'aquesta pregunta, des d'Iniciativa a les CUP, CiU i ERC, de manera que arriben gairebé als dos terços del Parlament. Crec que és una pregunta inclusiva i, a més, no és confusa i és neutra. Els requisits per a un referèndum des d'un punt de vista democràtic és que les preguntes siguin clares i neutres. I aquesta ho és. Ha estat una formulació hàbil per part dels partits perquè puguin acceptar-la tots.

—Això provocarà que surtin tres grups de respostes: els del no, els del sí a l'estat i el no a la independència i els del sí a l'estat independent. Complica la independència o la clarifica?

—Crec que és pràcticament el mateix que si preguntessin sobre la independència amb una pregunta senzilla tipus Escòcia, perquè al final el que has de comptar és el nombre absolut a favor de la independència o en contra de la independència: un nombre de vots a una banda i un altre nombre, a l'altra, i el que ha guanyat, ha guanyat. Amb aquesta formulació el que es podrà saber és el nombre de vots en contra de l'*statu quo*: és una informació addicional que tindrà.

—Allunyar la data de la consulta de l'11 de Setembre és bona idea?

“Amb pregunta i data, ara és més fàcil anar pel món”

TINA BAGUE

El polític Ferran Requejo, membre del Consell Assessor per a la Transició Nacional, analitza la pregunta i la data elegides. Considera positiu l'acord aconseguit i explica els procediments que la comunitat internacional valorarà en aquest procés.

—La data m'ha sorprès més. Des del Consell Assessor per a la Transició Nacional recomanàvem allunyar la consulta de la consulta escocesa, que és el 18 de setembre. Per tant, si no es feia abans del referèndum escocès, recomanàvem deixar passar uns mesos i fer-la a partir de desembre. La data del 9 de novembre és unes tres setmanes abans del que recomanàvem. Ignoro els motius d'aquesta decisió i no vull especular. De tota manera, això, davant de l'encert de la pregunta, és secundari.

—El govern espanyol ja ha dit que no permetrà la consulta. Fins on s'ha d'arribar per provar de fer-la?

—S'ha d'esgotar tot el procediment legal. Han de demanar —tal com demanàvem des del CATN— al govern espanyol el traspàs de les competències, esgotar la via legal espanyola o bé acabar la llei que s'està tramitant al Parlament —la de les consultes no referendàries— i, a partir d'aquesta legalitat, convocar la consulta. És clar que el poder central pot recórrer al Tribunal Constitucional contra aquesta llei. Pot passar perfectament. Després s'obren escenaris nous. Però, sobretot de cara a la comunitat internacional, és important que Catalunya —la Generalitat i el Parlament— demostri que es compleixen tots els camins legals possibles. A partir d'aquí ja es buscaran altres solucions.

—I si finalment no es fa, quin és el següent pas?

—És una decisió estrictament política del govern i del Parlament. El president pot convocar eleccions al Parlament i clarament amb caràcter plebiscitari. Poden tenir altres opcions, des de buscar un cert emparament internacional, buscar estratègies de fonamentació de les estructures d'estat i en un futur no massa llunyà fer una declaració d'independència, tot i que aquest és l'últim recurs. En fi, en aquest escenari s'obren moltes possibilitats i és política pura. Això ja no passa per unes bases procedimentals, per una legislació catalana o espanyola, si el poder central impedeix totes dues vies.

—El mateix informe del CATN deia que, fet i fet, les eleccions plebiscitàries eren l'únic pas contra el qual no podia recórrer el poder central.

—Bé, la convocatòria de les eleccions és competència exclusiva del president de la Generalitat. La reacció que pot tenir el poder central davant d'aquesta convocatòria, ja ho veurem. Ells han de pensar molt bé què fan. Això és com una partida de pòquer però ningú pot estar segur de res. Imaginem que sempre serà un procés estrictament democràtic, fins i tot quan no hi estiguin d'acord. No serà un procediment on es generin actes violents. Al final s'haurà de solucionar negociant i per veure quin tipus de via es troba. Amb una mediació de la UE o com sigui, perquè si no el problema subsisteix.

—Heu dit al simposi “Espanya contra Catalunya” que ja hem de pensar en el marc internacional, no en l'espanyol. Aquesta data i pregunta tenen força de cara a un reconeixement internacional?

—És molt més fàcil anar pel món amb una data i una pregunta concreta, que no anar-hi, com fins ara, dient simplement que vols fer una consulta. Això reforça la posició dels actors polítics catalans.

—I la manera com està formulada també és correcta per a aconseguir suport internacional?

—Sí, perquè és una pregunta clara. Es pregunta sobre la independència i això és el que entendreà tothom.

Alex Milian